

Súd: Okresný súd Galanta
Spisová značka: 25P/1/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2316204167
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboš Szigeti
ECLI: ECLI:SK:OSGA:2016:2316204167.6

Uznesenie

Okresný súd Galanta vo veci starostlivosti o maloleté deti : M. S., nar. XX.XX.XXXX, V. S., nar. X.X.XXXX, deti rodičov matky: B. S., nar. XX.X.XXXX, bytom N. XXX t.č. zdržujúca na neznámom mieste a otca: V. S., nar. XX.X.XXXX, podnikateľ, bytom N. XXX, prechodne M., Q. XX, za účasti kolízneho opatrovníka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, F. Kapisztóryho č. 1, Nové Zámky a Okresnej prokuratúry Galanta o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi, takto

rozhodol:

Súd konanie o nariadenie ústavnej výchovy nad maloletými deťmi M. S., nar. XX.XX.XXXX a V. S., nar. XX.XX.XXXX **z a s t a v u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

1.Uznesením súdu číslo konania 25P/1/2016 - 1 zo dňa 9.3.2016 bolo začaté konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi M. S., nar. XX.XX.XXXX a V. S., nar. X.X.XXXX. Súd vo veci začal konať podľa § 81 ods. 1 a 2 O.s.p., na základe toho, že uznesením číslo konania 12PPOm/1/2016 - 18 zo dňa 4.2.2016 predbežným opatrením maloleté deti dočasne umiestnil do krízového strediska „SOS“ S., K. XX/XXX, S., počnúc dňom nariadenia predbežného opatrenia až do právoplatného skončenia konania o ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi. Týmto predbežným opatrením súd uložil Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky zabezpečiť umiestnenia maloletých detí do dočasnej ústavnej starostlivosti.

2.Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky sa návrhom, doručeným súdu dňa 4.2.2016 o 13.44 hod. domáhal, aby súd predbežným opatrením dočasne umiestnil maloleté deti do Krízového strediska „B.“ S., K. XX/XXX, S.. Navrhovateľ návrh odôvodnil tým, že dňa 3.2.2016 o 8:40 hod. sa na ich úrad dostavila osoba žiadajúca o utajenie svojej identity za účelom nahlásenia fyzického týrania mal. detí. Zároveň im oznámila, že družka otca maloletých detí psychicky nevláda starostlivosť o deti svojho partnera a tieto sú z jej strany vystavované neľudskému zaobchádzaniu. Podnet bol preverovaný orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pričom boli zistené skutočnosti nasvedčujúce tomu, že deti sú vystavené neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu. S poukazom na uvedené skutočnosti bol úradom podaný podnet na ORPZ v Šali pre podozrenie z týrania blízkej a zverenej osoby. Maloleté deti boli následne, so súhlasom zákonného zástupcu maloletých detí, za doprovodu zamestnancov úradu odvezené na vyšetrenie do Nemocnice sv. R. v Galante, kde boli na základe výsledkov vyšetrení hospitalizovaní na pediatrickom oddelení za účelom doriešenia stavu. Maloleté deti boli dňa 4.2.2016 umiestnené do Krízového strediska „B.“ S., K. XX/XXX, S.. S poukazom na skutočnosť, že existuje reálna hrozba, že maloleté deti sú ďalším pobytom v domácom prostredí vážne ohrozené na svojom živote a zdraví a v súčasnej dobe nie je možné maloleté deti zveriť do náhradnej starostlivosti, je potrebné ich okamžité umiestnenie do starostlivosti zariadenia na výkon rozhodnutia súdu. Súd sa na základe predloženého návrhu a listinných dôkazov sa stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, a keďže mal za to, že je potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov, nakoľko je život, zdravie a priaznivý vývoj maloletých detí vážne ohrozený, rozhodol tak, ako je to uvedené v bode 1. podľa § 75a ods. 1 a nasl. O.s.p..

3.Súd v rámci dokazovania sa oboznámil s podstatným obsahom spisového materiálu tunajšieho súdu 12PPOm/1/2016, 12P/119/2014, 17P76/2013, vykonal dokazovanie výsluchom otca maloletých detí, výsluchom maloletých detí, výsluchom zúčastnených strán, správami Krízového strediska „B.“ S., Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky pracovisko Šaľa, uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Šali, odbor kriminálnej polície Policajného zboru Šaľa o začatí stíhania R. K., znaleckým posudkom číslo 13/2016 PaedDr. Zuzany Bielikovej, správou o psychologickom vyšetrení maloletých detí v krízovom centre, oboznámením fotodokumentácie, výsluchom svedkyne R. K. a zistil nasledovný skutkový stav:

4.Na základe predbežného opatrenia súdu maloleté deti z dôvodov uvedených v bode 2. boli umiestnené do krízového strediska „B.“ S. dňa 4. 2. 2016. Maloletá M. sa novým podmienkam prispôbovala rýchlo, v procese adaptácie mala vyváženú náladu, jej správanie bolo pokojné, vyrovnané, nadväzovala priateľstva, prejavovala záujem o okolie a spolubyvujúcich, zúčastňovala sa na živote v zariadení a zapájal sa do skupinových aktivít. Autority uznávala hygienické návyky má osvojené primerané veku, v samoobslužných činnostiach je samostatná, vie po sebe upratať a i udržiavať poriadok. Do školy chodí rada, dosahuje výborné vyučovacie výsledky. Maloletý V. sa adaptoval taktiež rýchlo, ľahko nadväzoval kontakty. Jeho správanie však bolo konfliktné, často útočil na ostatné deti, bil ich, hádal sa, trucoval. Zo skupinových aktivít sa zapájal, autority uznával. Hygienické a samoobslužné návyky má osvojené primerané veku. Počas pobytu maloletého bola mu zabezpečená aj predškolská starostlivosť, bola zahájená výchovno - vzdelávacia činnosť vychádzajúca z programu materských škôl. V jeho správaní dominuje nepokoj, urážlivosť, vzdorovitosť, často berie hračky druhým deťom, ubližuje im, upútava na seba pozornosť. V krízovom stredisku sa na deti pravidelne informuje ich otec telefonicky i osobne, posielal im rôzne veci, zaplatil výlet a podobne. O deti sa informovala na možnosť návštevy aj družka otca R. K.. V období od 25. 3. 2016 do 28. 3. 2016, po prešetrení pomerov na strane otca maloletých detí, bol umožnený deťom prázdninový pobyt u otca, ktorý býva na ubytovni v M.. Otec si deti riadne prevzal a riadne ich odovzdal v dohodnutom čase, zároveň vyjadril záujem o ďalšie víkendové, respektíve prázdninové pobyty detí. Matka maloletých detí sa nezdržuje na adrese svojho trvalého pobytu zdržuje sa v súčasnosti na neznámom mieste, o deti nejaví záujem. Otec maloletých detí žije v spoločnej domácnosti so svojou družkou R. K.. Majú spolu maloleté dieťa a to H. S. narodeného XX.XX.XXXX. R. K. z predchádzajúceho vzťahu má 2 deti u seba vo výchove a to V. K. narodenú X.X. XXXX a R. K. narodeného XX.X.XXXX. Takto celá rodina obýva prenajatý dvojizbový byt s kuchyňou a príslušenstvom v M. za mesačné nájomné 300 euro. Deti majú zariadenú detskú izbu s tromi rozkladacími pohovkami, komodami na uloženie ošatenia, detským stolikom a stoličkami. Spáľňa je zariadená manželskou posteľou, šatníkom, skriňami a TV prijímačom. Kuchyňa je vybavená kuchynskou linkou so všetkými štandardnými kuchynskými spotrebičmi, jedálenským stolom a stoličkami. Byt je prispôbovaný potrebám detí. Maloleté deti majú vytvorený vlastný priestor pre svoje súkromie a prípravu na vyučovanie, priestor pre pokojný spánok. Hygienu a čistotu priestorov vyhodnotil úrad práce sociálnych vecí a rodiny na dobrej úrovni. Otec maloletých detí je zamestnaný v spoločnosti HP E. ESO s.r.o. M. s priemerným mesačným netto príjmom 700 euro, družka otca maloletých detí R. K. je poberateľkou prídavku na 3 maloleté deti a sirotského dôchodku na 2 maloleté deti.

5.Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Šali, odbor kriminálnej polície PZ Šaľa uznesením ČVS:ORP-28VYS-SA-2016 zo dňa 12. júla 2016 začalo trestné stíhanie voči R. K. ako obvinenej zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písmeno a/ Trestného zákona, lebo na podklade zistených skutočností dospelo k záveru, že ako blízka osoba v M. na ulici Q. č. XX v byte kde spoločne bývajú od presne nezisteného času doposiaľ týrala maloletú V.H. narodenú XX.XX.XXXX a maloletého M.H. narodeného X.X.XXXX, a to fyzickými trestami, bitím, pričom pri preverovaní anonymného podania terénnymi pracovníkmi Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, pracovisko Šaľa bolo zistené, že maloleté deti majú na tele stopy aktuálnych zranení ako aj zranení staršieho dáta, pričom lekárskou prehliadkou boli zistené zranenia u maloletej V. H. a to hematóm v okolí oka staršieho dáta, odrenina pravej ušnice, odrenina v pravej lícnej oblasti, odreniny a hematóm na ľavej časti chrbta, hematóm staršieho dáta v oblasti ľavej lopatky, hematóm staršieho dáta v strednej časti predlaktia s chrastou o veľkosti 0,5 centimetrov a drobné podkožné hematómy oboch predkolení a u maloletého M.H. hematóm na čele, hematóm v okolí ľavého oka, opuch nosa, hematómy v oblasti oboch lopatiek, menšie hematómy na chrbte, opuch a hematóm pravého lakťa, drobné hematómy pravého predlaktia, hematóm ľavého zápästia, po čom boli obe maloleté deti dňa 3. 2. 2016 hospitalizované v NSP v Galante odkiaľ boli dňa 4. 2. umiestnené v Krízovom stredisku „B.“ v S..

6.Svedkyňa R. K. pred súdom uviedla, že sa dozvedela, že bol daný na ňu nejaký anonym, že mala týrať maloleté deti M. a V.. Toto však popiera. Uviedla, že keď deti sa hrali navzájom sa aj pobili a z toho majú predmetné zranenia. N. syn H. navštevuje neurológa, pretože, keď je nervóznejší kúše seba

aj ostatné deti. O deti sa stávajú so svojim druhom V. S., ktorý menšie deti V. a H. brával do škôlky kde sa zdržiavali približne do 15.00 hodín. Do škôlky pre deti chodí ona. Staršie deti V., M. a R. chodia do školy. Zatiaľ ona doma uprace a navarí. Po návrate domov deti sa prezliekli, najedli, starší sa naučili a potom sa išli hrať. Stalo sa, že pri hre sa deti pobili, najmä R. a H. sú bitkári, a keď sa im V. nepodrobil tak sa s ním pobili. Potom sa snažila detí porozdeľovať a občas na ne zvýšila hlas, prípadne dala im po zadku. Deti sú však hyperaktívne skákali dole aj z komody. Stalo sa, že pri hre V. spadol a udel si hlavu o chladničku. Ona ho ošetrila. Tam, kde bývajú sú narušené susedské vzťahy a preto sa im sústavne vyhrážajú, že ich udajú na sociálku a podobne. V súčasnosti je gravidná. M. je strašne dobrá a s ňou neboli žiadne problémy, skôr zle robia jej deti z predchádzajúceho vzťahu, ktoré ju neposlúchajú.

7.Otec maloletých detí nesúhlasil s tým, aby deti boli umiestnené do ústavnej starostlivosti a vylúčil, že by deťom jeho družka takým hrubým spôsobom ubližovala ako sa tvrdí. Deti sa medzi sebou hrali a i pobili, a tvrdili mu, že z toho majú tie modriny, ktoré boli zistené a nie z toho, že by im jeho družka ubližovala. On z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti na všetko nemohol dohliadnuť, ale vylučuje, že by jeho družka deťom ubližovala.

8.Súd bez prítomnosti otca maloletých detí vypočul maloleté deti M. a V.. Deti demonštratívne prezentovali, že doma im nebolo ubližované, že otec sa zdržiaval počas dňa v práci a domov prichádzal vo večerných hodinách. O domácnosť sa starala „mama“ R., ktorej boli nápomocné V. a M.. Tvrdili, že doma sa chodili von hrávať, V. hrával futbal a keď bol brankárom tak vtedy získal nejaké zranenia. V. popieral, že by tvrdil, že by mu „mama“ R. ubližovala a, že by k vôli tomu nechcel ísť do škôlky. Vymenovali členov rodiny, ktorých majú radi, najmä svojich súrodencov. Obaja prezentovali, že v ústave v S. je im dobre, hoci V. občas neposlúchla a kvôli futbalu sa pobije aj tu s kamarátmi. Prezentovali, že najradšej by išli domov. Maloletá M. uviedla, že sa S. učí lepšie ako doma v M.. Keď robili zle doma „mama“ R. na nich kričí nech to nerobia, pričom demonštratívne opätovne popierali, že by fyzicky im ubližovala.

9.Kolízny opatrovník ako i zástupca OP v Galante navrhli súdu nariadiť ústavnú starostlivosť nad maloletými deťmi.

10.Po takto prevedenom dokazovaní súd dospel k nasledovnému právnomu záveru:

Podľa ustanovenia § 54 ods. 1,2,3,4,5 Zákona o rodine

(1) Náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

(2) Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,

b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,

c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 neviedlo k náprave alebo

d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

(3) Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

(4) Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

(5) Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

11.Nariadenie ústavnej starostlivosti je výnimočným opatrením súdu a je k nemu možné pristúpiť pri naplnení zákonných predpokladov až vtedy, ak nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti respektíve následne do pestúnskej starostlivosti. Súd má vyslovene upravenú povinnosť skúmať, či dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti respektíve pestúnskej starostlivosti. Ústavná starostlivosť je treťou formou náhradnej starostlivosti. V § 54 Zákona o rodine výslovne zákonodarca uvádza dôvody pre, ktoré možno dieťaťu nariadiť ústavnú starostlivosť. Výpočet týchto dôvodov je taxatívny čo zákonodarca umocnil slovom „len vtedy“. Preto nie je možný extenzívny výklad. Zákonom číslo 175/2015 Z.z. došlo k novelizácii ustanovenia § 54 Zákona o rodine tak, že z pôvodného znenia § 54 bol vypustený ods. 4, kedy súd mohol výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy ak k nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musela byť preukázaná. V dôvodovej správe k predmetnému zákonu

zákonodarca uviedol, že predchádzajúca právna úprava pripúšťala rôznu interpretáciu pojmu výchovné opatrenie a preto sa aj jednoznačne upravila prednosť výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 3 pred nariadením ústavnej starostlivosti, preto sa upravilo, aby nebolo možné a to ani výnimočne nariadiť ústavnú výchovu bez predchádzajúceho využitia možnosti uloženia výchovného opatrenia pobytového charakteru.

12. Nariadenie ústavnej starostlivosti je krajným riešením. Súd preto skúmal či v danom prípade sú naplnené zákonné dôvody pre nariadenie ústavnej starostlivosti v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 54 Zákona o rodine. Postupne skúmal jednotlivé dôvody pre ktoré zákonne by bolo možné nariadiť ústavnú starostlivosť, keďže mal za preukázané, že v danom prípade nie je možné deti zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti. Podľa § 54 ods. 2 písmeno a/ potom by bolo možné nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy ak deti by boli osvojiteľné a nebolo by možné ich zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu. Toto zákonné ustanovenie nie je použiteľné na súdený prípad. Podľa § 54 ods. 2 písmeno c/ ústavnú starostlivosť by bolo možné nariadiť pokiaľ by bolo uložené pred tým výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 Zákona o rodine a toto nevedlo k náprave. Toto zákonné ustanovenie je nepoužiteľné pre súdený prípad, pretože žiadne výchovné opatrenie podľa citovaného zákonného ustanovenia vo veci vydané nebolo. Podľa § 54 ods. 2 písmeno d/ nebolo možné nariadiť ústavnú starostlivosť, pretože rodičia detí neboli pozbavení výkonu rodičovských práv. Ostávalo skúmať dôvody nariadenie ústavnej starostlivosti podľa § 54 ods. 2 písmeno b/ druhá časť vety (keďže rodičia detí žijú) či im v starostlivosti o deti bráni závažná prekážka. Súd sa stotožňuje s názorom OP v Galante, že na strane matky maloletých detí jej neprítomnosti (zdržuje sa na neznámom mieste a o deti neprejavuje vážny záujem) je závažná prekážka pre výkon rodičovských povinností. Takáto závažná prekážka však na strane otca maloletých detí nie je (deti boli zverené súdom do jeho osobnej starostlivosti), pretože podľa ustálenej súdnej praxe i výkladu zákonodarcu takáto závažná prekážka musí mať objektívny charakter pre ktorú rodič sa z určitého dôvodu nie je schopný o dieťa osobne postarať, zabezpečiť každodennú osobnú starostlivosť na uspokojovanie jeho potrieb, ako napríklad dlhodobá hospitalizácia rodiča, výkon trestu odňatia slobody, väzba a podobne. To, že otec maloletých detí si plní svoje pracovné povinnosti, aby zabezpečil potrebné príjmy pre rodinu, nie je možné vyhodnotiť ako závažnú prekážku, ktorá by mu bránila pri plnení svojich rodičovských povinností, najmä keď dennodenne prichádza domov k deťom do spoločnej domácnosti a zúčastňuje sa buď aktívne, prípadne pasívne osobnej starostlivosti o maloleté deti. To, že táto starostlivosť nemusela byť na patričnej úrovni ešte neodôvodňuje dôvodnosť nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi, ako výnimočného opatrenia bez predchádzajúceho výchovného opatrenia podľa § 37 Zákona o rodine. Preto súd dospel k záveru, že nie sú tu zákonné dôvody, ktoré by odôvodnili nariadenie ústavnej starostlivosti v zmysle z citovaného zákonného ustanovenia. Keďže toto konanie bolo začaté z úradnej povinnosti súdom prostredníctvom § 81 ods. 1, 2 O.s.p. a neboli naplnené zákonné dôvody pre to pre, ktoré súd konanie začal (dôvody na ústavnú starostlivosť) nič iné neostalo súdu ako toto konanie zastaviť. Súd to činí bez ambície prehodnotiť postup orgánov činných v trestnom konaní čo do prípadnej trestnej zodpovednosti osoby, voči ktorej bolo začaté trestné stíhanie.

13. Natíska sa tu otázka potrebnosti vydania výchovného opatrenia v súdenom prípade podľa § 37 ods. 2 alebo 3 Zákona o rodine s poukazom aj na ods. 5 citovaného zákonného ustanovenia. V tomto konaní súd nemal možnosť vydať rozhodnutie o nariadení výchovného opatrenia, keďže o takomto súd nekonal. Je možné, pokiaľ nebude podaný návrh zo strany kompetentných osôb, aby začal konať bez podania takéhoto návrhu o nariadení výchovného opatrenia, k tomu však je potrebné, aby podľa §23 ods. 2 CMP vydal o tom osobitné uznesenie, ktoré podľa § 27 CMP musí doručiť dotknutým osobám do vlastných rúk. Preto súd v tomto konaní nemal možnosť namiesto ústavnej starostlivosti rozhodnúť o inom výchovnom opatrení, napríklad o určení dohľadu nad výchovou maloletých detí.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na podpísaný súd. Z podaného odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované. Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak odvolateľ nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

V odvolaní sa má popri vyššie uvedených všeobecných náležitostiach uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.